

vergadering **C190 – BIN12**

zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme

van 17 april 2012

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Ward Kennes tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de ontwikkeling van een Vlaams administratief centrum (VAC) in de Vlaamse hoofdstad - 1431 (2011-2012)	3
Vraag om uitleg van de heer Willy Segers tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het onderzoek 'Personen van vreemde herkomst in Vlaanderen' - 1549 (2011-2012)	7

■

Voorzitter: mevrouw Annick De Ridder

Vraag om uitleg van de heer Ward Kennes tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de ontwikkeling van een Vlaams administratief centrum (VAC) in de Vlaamse hoofdstad - 1431 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: De Vlaamse overheid streeft er al enige jaren naar om haar buitendiensten te bundelen in een Vlaams administratief centrum. Dat is reeds het geval in Hasselt en Antwerpen. Vorig jaar was deze commissie te gast bij de opening van het Dirk Boutsgebouw in Leuven, waar ook zo'n VAC tot stand is gekomen. Het project voor Brugge zit in de eindfase. In de loop van dit jaar zullen 800 Vlaamse ambtenaren van 23 entiteiten hun intrek nemen in dat VAC. Tegelijk wordt verder gewerkt aan het VAC Gent, zodat begin 2014, zoals de beleidsbrief dat aangeeft, daar "het vijfde en laatste VAC in gebruik kan worden genomen".

Van een VAC in Brussel is in de beleidsbrief niet meteen sprake, maar wel van het huisvestingsmigratieplan 3 als alternatief voor het Boudewijngebouw, waarvan het huurcontract over enkele jaren afloopt. De krant De Tijd wist echter te melden dat de Vlaamse Regering de oprichting van een VAC in Brussel zou bestuderen, bijvoorbeeld in de aankoop van de Rogiortoren, ook gekend als de Dexiortoren. Deze toren nabij het Noordstation en eigendom van de staatsbank Belfius, herbergt maar liefst 85.000 vierkante meter kantoorruimte.

Minister, in uw beleidsnota stelde u dat de gebouwen die de Vlaamse overheid momenteel gebruikt, voldoen aan de wettelijke vereisten inzake energieverbruik, maar slechts nul of één ster scoren op een maximum van vier bij toetsing aan het handboek 'Waardering van kantoorgebouwen – op weg naar een duurzame huisvesting van de Vlaamse overheid'. Voor de toekomstige gebouwen wilt u streven naar het behalen van drie sterren, het bedrijfseconomisch optimum.

Minister, hoe concreet zijn de plannen om ook in Brussel een VAC op te richten? Ik geloof niet alles wat in de kranten verschijnt, maar het interesseert mij natuurlijk wel wanneer een dergelijke krant zo'n bericht brengt.

Neemt het huisvestingsmigratieplan 3 Brussel thans de vorm aan van een hoofdstedelijk VAC?

Zijn er andere gebouwen waarvan momenteel de huur of de aankoop wordt bestudeerd als alternatief voor het Boudewijngebouw?

Wordt bij de beslissing tot huur of aankoop rekening gehouden met de score die het gebouw haalt volgens het handboek 'Waardering van kantoorgebouwen - op weg naar een duurzame huisvesting van de Vlaamse overheid'?

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Minister, hoe wordt daarbij rekening gehouden met de wet op de overheidsopdrachten?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Kennes, het siert u dat u niet alles gelooft wat in de kranten verschijnt. Ik denk dat er nog collega's in de zaal zitten met dezelfde attitude.

Het artikel dat in De Tijd van 13 maart 2012 verschenen is, is volledig voor rekening van de auteur. De cijfers en stellingnames die aan bod komen in dat artikel, zijn volledig voor rekening van de betrokken journalist. Er is absoluut nog geen enkele concrete optie of beslissing.

Het is inderdaad wel zo dat Belfius contact heeft opgenomen met ons in verband met mogelijke opportuniteiten. Belfius heeft echter ook contact opgenomen met andere potentiële partijen op de markt. Dat is trouwens ook in de kranten verschenen. Desgevallend zouden het Brussels Hoofdstedelijke Gewest en de Europese Commissie interesse kunnen hebben.

Om te weten in welke mate een en ander concreet is, moet ik u eerst wat toelichting geven bij de stand van zaken. In Brussel zijn er een aantal grote gebouwen van de Vlaamse overheid waarvoor wij een alternatief of een oplossing moeten zoeken. De huur van het Boudewijngebouw loopt ten laatste af in januari 2017. Ik weet niet of u het gebouw kent, maar het is totaal afgeleefd. Het contract van het Phoenixgebouw loopt ook af in 2017, namelijk eind 2017. Dat is een goede coïncidentie.

Net zoals voor de VAC's in de provincies heb ik de opdracht gegeven om tijdig onderzoek en prospectie te doen. Het is nodig tijdig de mogelijkheden voor een nieuwe huisvesting te onderzoeken en daarbij alle mogelijke formules te onderzoeken en af te wegen. Dat kan huur of erfpacht zijn van de bestaande gebouwen of van nieuwe gebouwen. Het kan aankoop zijn of publiek-private samenwerking (pps), in de vorm van promotieovereenkomst. Het kan een DBFM-formule (Design Build Finance Maintain) zijn of verlenging van huidige huurovereenkomsten onder nieuwe voorwaarden, met renovaties en dergelijke meer. Dat zijn de theoretische mogelijkheden.

Ook de criteria die we daarbij hanteren, lopen gelijk met de criteria die we toepassen voor de VAC's in de provincies. Het zijn er een viertal. Ten eerste zal de huisvesting conform het anders werken zijn, met een maximum van 23 vierkante meter bruto per werkplek. Het aantal werkplekken in een gebouw is maximum 80 procent van het aantal koppen in de organisatie. In tegenstelling tot uw vraagstelling, is het VAC in Brugge wel degelijk in gebruik genomen. Ik heb het gisteren definitief geopend. De ambtenaren zijn er aan het werk. In een van de kranten stond dat de ambtenaren meer werkruimte hebben dan voordien. Dat is niet zo. Ze krijgen 23 vierkante meter bruto. Dat is bovendien slechts berekend op 80 procent van de werknemers en niet op 100 procent. Daarin worden we nu gevolgd door privébedrijven en door de federale overheid.

Een tweede criterium is dat de gebouwen op een wandelafstand van maximaal 750 meter van een groot treinstation moeten gelegen zijn of vanuit dat station met een minimale verplaatsing met het openbaar vervoer kunnen worden bereikt.

Een derde criterium is de duurzaamheid. Wat dat betreft, hanteren we het kwaliteitshandboek van de Vlaamse overheid. We streven hierbij naar een bedrijfseconomisch optimum. Voor nieuwe gebouwen gaat het meestal om drie en maximaal om vier sterren. Voor bestaande gebouwen is dat niet altijd haalbaar.

Een vierde criterium is de bijzondere aandacht die we steeds aan de toegankelijkheid van de gebouwen schenken.

Op 2 april 2010 heb ik de Vlaamse Regering hierover een mededeling voorgelegd. Daarin heb ik onder meer meegedeeld dat ik mijn administratie de opdracht heb gegeven de huisvestingsproblematiek van de Vlaamse ambtenaren in Brussel te onderzoeken. Tijdens een eerste fase worden de huisvestingsalternatieven voor gebouwen als het Boudewijngebouw en het Phoenixgebouw onderzocht.

De heer Kennes heeft me gevraagd of er een hoofdstedelijk VAC zal komen. De vraag is wat daarmee precies wordt bedoeld. De bestaande VAC's zijn administratieve centra in de provinciale hoofdsteden. Het vijfde VAC wordt momenteel in Gent gebouwd. De VAC's huisvesten de buitendiensten.

Een VAC in Brussel zou anders functioneren. De dienstverlening zou er anders zijn. De centrale administratie heeft natuurlijk ook contact met de cliënten. Eigenlijk is het fysiek contact met de ambtenaren van de buitendiensten veel intenser. De mensen bezoeken de

ambtenaren fysiek om informatie over leefmilieu, ruimtelijke ordening of studiebeurzen te krijgen. Ze nemen hun formulieren mee en stellen vragen. In Brussel is dat contact er niet. Aangezien het niet om dergelijke buitendiensten gaat, kunnen we niet over het concept van een VAC spreken.

Het zou ook de bedoeling kunnen zijn alle beleidsdomeinen in Brussel in een enkel gebouw samen te brengen. Dat is fysiek onmogelijk. Met de buitendiensten lukt dit wel. We trachten steeds de dertien in de provincies operationele beleidsdomeinen in één gebouw onder te brengen. In Brussel zou dat niet kunnen.

Indien het concept zou inhouden dat diensten en beleidsdomeinen kunnen worden samengebracht, gaat het natuurlijk wel om een concept dat we kunnen hanteren. Dat gebeurt in het Phoenixgebouw trouwens nu al. Dat is afhankelijk van de definitieve keuze of we voor een grotere concentratie kiezen of het bij de huidige concentratie houden. We kunnen daar niet op vooruitlopen. In elk geval maakt het principe van de concentratie van de diensten nu al deel uit van de concepten.

Dit levert synergieën op. Hoe groter de schaal is, hoe meer winst we boeken. Ik denk in dit verband onder meer aan de restauratie, de onthaaldiensten, de logistiek of de postbedeling. Hoe meer ambtenaren samenzitten, hoe meer we op dit vlak winnen. We gebruiken het concept van de concentratie trouwens al. Dat maakt deel uit van de normen en de principes die we hanteren.

Wat de derde vraag van de heer Kennes betreft, kan ik antwoorden dat we alle mogelijkheden in het licht van de eerder vermelde voorwaarden onderzoeken. Ik heb nog geen andere aanbiedingen vanuit de markt ontvangen waarop we zonder formele overheidsopdracht kunnen ingaan.

Indien we een gebouw huren of kopen, moeten we ook een marktbevraging houden. De wet betreffende de overheidsopdrachten speelt dan niet mee. De rechtspraak van de Raad van State stelt echter dat de markt moet worden bevroegd. Dat valt echter niet onder de wet op de overheidsopdrachten. Dat geldt trouwens ook voor gemeentebesturen die bij bepaalde procedures de markt moeten bevroegen.

De wet op de overheidsopdrachten is niet van toepassing omdat we natuurlijk nooit hetzelfde gebouw in een bestek kunnen opnemen. Ik kan geen gebouw beschrijven en vragen wie dat te koop kan aanbieden. Het zou al toeval zijn indien ik er op die manier eentje zou vinden. Indien ik er eentje zou vinden, zou het trouwens wel eens om een aangebrand bestek kunnen gaan. Ik zou dan een aanbesteding doen om een heel specifiek gebouw te kopen dat aan bepaalde technische voorwaarden voldoet. Zo werkt het niet. Wie koopt of huurt, zal altijd diverse aanbiedingen krijgen. We moeten die aanbiedingen aan de hand van parameters afwegen en vergelijken. Het aanbod zal nooit voor de volle 100 procent gelijk zijn aan de beschrijving.

Indien we zouden bouwen of een DBFM- of pps-constructie zouden opzetten, zouden we een bestek moeten opmaken en zouden we natuurlijk wel de wet op de overheidsopdrachten moeten volgen. In dat geval zouden we kunnen voorschrijven welke constructie er moet komen en aan welke voorwaarden inzake de ligging, de omvang, de capaciteit of de duurzaamheid die constructie moet voldoen. Indien we willen kopen of huren, moeten we zorgvuldig te werk gaan. We kunnen de wet op de overheidsopdrachten niet gebruiken. Die wet is daar niet op voorzien.

Indien vanuit de markt geen opportuniteiten worden aangeboden waarop we kunnen ingaan en die volledig aan het verwachtingskader voldoen, zullen we een procedure moeten starten om zelf een gepast project te lanceren. Indien er aanbiedingen zijn, kunnen we een vergelijking maken tussen alles wat te koop is. Indien dat niet zo is, kunnen we tot een aanbesteding overgaan. Ik laat in elk geval alle opties open. We bevinden ons momenteel niet in die fase.

Renovatie is een mogelijkheid. De eigenaar van het Boudewijngebouw zou kunnen aanbieden het gebouw stelselmatig te renoveren. Het is maar de vraag of dat echt een opportuniteit zou zijn. Dat zou inhouden dat, bijvoorbeeld, gedurende een half jaar een vierde van het gebouw moet worden ontruimd. Vervolgens zouden de werken grote hindernissen veroorzaken voor de ambtenaren die nog in de rest van het gebouw zitten. Daarna zou gedurende een half jaar hetzelfde met een andere vleugel gebeuren.

Er zijn een aantal theoretische mogelijkheden. We kunnen renoveren. We kunnen naar nieuwbouw trekken. We kunnen huren. Ik heb daarstraks alle theoretische mogelijkheden al opgesomd.

Houden wij bij de beslissing tot huur of koop rekening met de score die het gebouw haalt volgens het handboek? Ik heb er daarstraks al op geantwoord: dat zijn de normen die gelden. Ik moet eraan toevoegen dat je bij het hanteren van andere normen niet altijd aan die sterren komt. Er zijn topniveaus. Leuven is bijvoorbeeld top. Brugge is dat niet omdat men uiteindelijk, na lang zoeken en na het inschakelen van de Bouwmeester, terecht is gekomen bij het Kamgebouw vlakbij het station. Het is schitterend gelegen, maar het had maar één ster. Met een aantal ingrepen zijn dat twee sterren geworden. Het bestek dateerde ook nog van het Eurostation van begin 2000, toen de normen nog veel minder werden gehanteerd. Er is natuurlijk ook een bedrijfseconomisch optimum. Als je iets bestaands koopt of huurt, dan ben je meer gebonden dan wanneer je een nieuwbouw zou zetten, die je veel beter kunt aansturen. Het handboek met de normen is dus uiteraard het richtsnoer. Ik heb de vier grote punten die erin staan, ook opgesomd.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Toen ik mijn vraag indiende, was het gebouw in Brugge nog niet geopend. Dat is intussen wel gebeurd.

Het is goed te vernemen dat eraan wordt voortgewerkt. De laatste mededeling aan de Vlaamse Regering is alweer twee jaar oud. Het is goed om af en toe eens een tussenstand te vernemen want het gaat in Brussel toch om belangrijke keuzes. Er is nog niet echt een tijdsdruk maar om te voorkomen dat men onder tijdsdruk moet beslissen, kan er inderdaad het best verder worden gezocht. Het is goed dat alle opties nog open zijn.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Minister, maakt u er ook een studie over of laat u zich adviseren of het voor de Vlaamse Gemeenschap opportuun zou zijn om zelf eigenaar te worden en zelf te bouwen of om te huren? Welke overwegingen laat u meespelen? Het gaat toch om een fundamentele keuze.

Minister Geert Bourgeois: Het is duidelijk dat in de budgettaire toestand met de hoge Belgische schuldgraad en met de Europese normen, het niet evident zou zijn dat de Vlaamse Regering grote bedragen gaat lenen. Dat zal niet gebeuren. Het kan wel via de eigen satellieten die kopen en doorverhuren. De ParticipatieMaatschappij Vlaanderen kan kopen of bouwen en doorverhuren aan de Vlaamse overheid. Alle mogelijkheden zijn open. We zitten in een systeem waarbij we normaal gezien huren: het gebouw in Brugge is nu eigendom geworden van Belfius.

In het meest optimale scenario zou ik graag hebben dat we, na een ruime prospectie van de markt, voor het einde van deze regeerperiode met de Vlaamse Regering een beslissing kunnen nemen. We zitten goed op schema. De huur vervalt in 2017. Zo kan er voor de volgende Vlaamse Regering continuïteit zijn en kan het nieuwe of gerenoveerde gebouw in gebruik worden genomen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Willy Segers tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het onderzoek 'Personen van vreemde herkomst in Vlaanderen' - 1549 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Voorzitter, minister, collega's, ik heb een vraag over de resultaten van een onderzoek van de Studiedienst van de Vlaamse Regering.

Het aantal inwoners van Marokkaanse en Turkse afkomst ligt in Vlaanderen 5 en 5,7 keer hoger dan we op basis van nationaliteit zouden denken. Dat blijkt uit die studie. Het aantal personen van vreemde afkomst in Vlaanderen wordt behoorlijk onderschat. 7 procent heeft een vreemde nationaliteit, maar heel wat meer mensen zijn oorspronkelijk van vreemde afkomst. Die onderschatting kan worden verklaard door het feit dat sommige migranten na een tijdje Belg worden. Hun kinderen worden bovendien als Belg geboren.

Uit het onderzoek blijkt dat begin 2011 bijna 924.000 personen van vreemde herkomst in Vlaanderen wonen. Dat betekent 15 procent van de totale bevolking. Bij de jongsten, kinderen tussen 0 en 5 jaar, gaat het zelfs om 25 procent. De meeste mensen van buitenlandse afkomst komen uit Europese landen, Marokko en Turkije. De top drie is: Nederland, Marokko en Turkije.

De onderzoekers Edith Lodewijckx en Jo Noppe besluiten dat het aantal personen van vreemde afkomst 2,2 keer hoger ligt dan het aantal personen met een vreemde nationaliteit. Bij jongeren tot 17 jaar gaat het om een onderschattingsfactor van 3,4. Het aantal inwoners van Turkse en Marokkaanse afkomst wordt 5,7 en 5 keer onderschat. "Een correcte inschatting van het aantal mensen van vreemde afkomst is belangrijk", zeggen de onderzoekers, "want we weten dat met het krijgen van de Belgische nationaliteit de maatschappelijke achterstelling niet zomaar automatisch verdwijnt." In tegenstelling tot onze buurlanden bestaat er in Vlaanderen nog geen koppeling tussen het inburgerings- en integratieverhaal en nationaliteitsverwerving.

Minister, in welke mate worden mensen van vreemde afkomst niet of onvoldoende gevat door het Vlaams inburgerings- en/of integratiebeleid? Welke conclusies trekt u uit bovenvernoemde studie? Koppelt u concrete maatregelen aan deze conclusies? Zo ja, welke? Zo neen, waarom niet?

De voorzitter: Mevrouw Zamouri heeft het woord.

Mevrouw Khadija Zamouri: Minister, ik heb de cijfers ook gelezen en ik heb daar ook een aantal bedenkingen bij. Ik was aangenaam verrast dat er veel meer Nederlanders zijn dan Marokkanen en Turken. Aan de grensgebieden kan ik me daar wel iets bij voorstellen.

Ik wil even ingaan op wat de heer Segers heeft gezegd over de maatschappelijke achterstelling op basis van nationaliteitsverwerving. De vraag is in hoeverre die mensen daardoor worden gevat. Als minister van Inburgering vat u die onmiddellijk via een inburgeringscursus, in elk geval in Vlaanderen. Dat lijkt me de evidentie zelve.

De onderzoekers leggen hier cijfers voor die zij omschrijven als een onderbouwde benadering, meer dan een exacte inschatting van de doelgroep van het Vlaamse Integratiedecreet. Zij stellen ook dat de herkomstgegevens momenteel veelal onbeschikbaar zijn, waardoor er een belangrijke vertekening van de positie van personen met een vreemde herkomst blijft. Zij hopen dat in de nabije toekomst meer gegevens over herkomst beschikbaar zullen zijn door een koppeling van de herkomstgegevens van het Rijksregister aan de gegevens van de Kruispuntbank Sociale Zekerheid.

Minister, weet u of er in de rest van het land een soortgelijk onderzoek bestaat, meer bepaald in Wallonië en Brussel? In Brussel heeft het Vlaamse inburgerings- en integratiebeleid een andere dimensie dan in Vlaanderen. Welke stappen kunt u ondernemen om in Brussel tot een

analyse te komen voor heel Vlaanderen? Brussel is toch de hoofdstad van Vlaanderen, zoals ik daarnet meermaals heb gehoord. Hebt u daarover contacten met andere ministers?

Deelt u de zorg van de onderzoekers over de beschikbaarheid van de gegevens via het Rijksregister? Bent u van plan om daarover te overleggen met uw collega's?

Tot slot, minister, wat zult u doen met die cijfers? Waarom hebt u die laten opvragen? Wanneer het gaat over die Nederlanders, dan weten u en ik dat daar ook mensen van allochtone origine bij zijn.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Minister, de cijfers zijn relevant in die zin dat ze voor een keer zijn opgelijst. Jarenlang bestond er een beetje een taboe over het in kaart brengen daarvan, weliswaar op basis van nationaliteit. Hier gaat het effectief over vreemde afkomst. Meten is echter ook weten.

Minister, wat zult u nu doen met die cijfers? Aan de hand van die cijfers en een aantal zaken uit die studie stellen we vast dat er geen koppeling is tussen het inburgeringsbeleid en het verkrijgen van de nationaliteit. Jaren geleden heeft de Federale Regering een beleid gevoerd waarbij ze er totaal verkeerd van uitging dat het ter beschikking stellen van de Belgische nationaliteit zou leiden tot integratie. Een versoepeling van de verwerving van de nationaliteit zou makkelijker leiden tot de integratie in onze samenleving. Wij hebben altijd gezegd dat nationaliteitsverwerving het sluitstuk zou moeten zijn van een proces van integratie. Dat is een van de belangrijke conclusies van de studie.

Minister, zult u stappen ondernemen ten aanzien van het beleid van de Federale Regering? We kunnen niet langer alleen maar zeggen dat we het niet eens zijn met het federale beleid ter zake. Vlaanderen heeft een omgekeerde zienswijze. Deze studie moet een aanleiding zijn om ten aanzien van het federale niveau namens de Vlaamse Regering te bevestigen dat die nationaliteitswetgeving niet klopt. Dat is vandaag nog eens bevestigd. Men heeft het verkeerde pad gevolgd. Kan men dat niet omgooien, in die zin dat nationaliteitsverwerving effectief het sluitstuk wordt van een integratieproces? Minister, vanop het Vlaamse niveau moet u het federale niveau op een politieke manier beïnvloeden door bijvoorbeeld dergelijke zaken op een vergadering van het Overlegcomité te brengen.

De voorzitter: Der heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Ik heb een voorbeeld uit de praktijk dat aansluit bij de stelling van de heer Van Hauthem. Wanneer iemand de nationaliteit krijgt toegekend, betekent dat niet dat hij automatisch een Vlaming is of een ingeburgerde persoon. Mijn voorbeeld gaat over een persoon die is geboren in Verviers met de Griekse nationaliteit. Zij wilde kiezen voor de Belgische nationaliteit. Toen zij hele dagen in het Vlaams Parlement kwam zitten, vroeg ik haar of zij Nederlands kende. Zij sprak me immers altijd aan in het Frans. Zij vond dat niet nodig omdat ze geboren is in België en ging ervan uit dat ze automatisch de Belgische nationaliteit kon krijgen zonder te moeten bewijzen dat ze Nederlands sprak. Toen voelde ik me toch wel genomen. Dat klopt natuurlijk niet. Ik had daar een raar gevoel bij.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Voorzitter, ik meen dat deze studie eigenlijk meer wetenschappelijk heeft aangetoond wat iedereen al wist en wat bijvoorbeeld al ter sprake is gekomen toen de definitie van het Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité (VESOC) tot stand is gekomen, toen artikel 3 van het Inburgeringdecreet werd besproken, toen artikel 3 van het Integratiedecreet werd besproken enzovoort. Telkens was er de vraag wie de doelgroep was, over hoeveel mensen het ging, over hoeveel generaties het ging enzovoort. Iedereen heeft toen telkens wel gezegd of aangevoeld dat de groep wellicht ruimer is, maar dat het heel moeilijk is om daar de juiste cijfers over te verzamelen. Deze studie lijkt me vrij goed onderbouwd. Ze geeft een goed beeld van de situatie.

Een conclusie die wat voorbarig wordt getrokken, wellicht ook door sommige leden hier, is dat het feit dat er in Vlaanderen meer mensen van vreemde herkomst zijn dan uit de cijfers blijkt, er ook op zou wijzen dat er een groot integratieprobleem is. Heel veel van die mensen hebben wellicht een vreemde herkomst, maar zijn mogelijkwerijs zeer goed geïntegreerd. Een deel is dat wellicht ook helemaal niet. Het feit dat er meer mensen van vreemde herkomst zijn, betekent niet per definitie dat er ook een groter of een kleiner integratieprobleem is. Die twee dingen overlappen elkaar niet helemaal.

Ik verwijs ook naar één zin van het federale regeerakkoord. Daarin staat te lezen dat de nationaliteitsverwerving moet worden hervormd, onder meer volgens de krachtlijn dat “ononderbroken verblijf en integratie kunnen leiden tot het verwerven van de nationaliteit en niet andersom”. In het verleden is het inderdaad andersom geweest. Op dat punt werd de kar wel eens voor het paard gespannen. De heer Van Hauthem heeft daar ook op gewezen. Zo werkt het inderdaad niet.

Minister, ik sluit me aan bij de vraag die andere leden al hebben gesteld. Kunt u iets doen met deze cijfers? Zult u daar iets mee doen? Helpen die cijfers u om uw beleid bij te sturen, te veranderen, of bevestigen ze voor u dat het beleid de juiste keuzes heeft gemaakt? Wat doen we met deze cijfers, nu die hier vrij goed onderbouwd voorliggen?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, de vraag van de heer Segers lokt bijkomende vragen uit. Dat wijst erop dat het gaat over een materie die belangrijk is en velen interesseert. Ik word inderdaad geacht uitvoering te geven aan het Integratiedecreet van 2009, dat de doelgroep van de personen van een vreemde herkomst omschrijft als “personen die legaal en langdurig in België verblijven en die bij hun geboorte niet de Belgische nationaliteit bezaten of van wie minstens een van de ouders bij geboorte niet de Belgische nationaliteit bezat, in het bijzonder diegenen die zich in een vaststelbare achterstandspositie bevinden.”

We hebben daar trouwens een interessante discussie over gehad, met mevrouw Claes. U herinnert zich die discussie. Het ging over de vraag wat de decreetgever beoogt. De decreetgever beoogt dat wij ons met ons integratiebeleid zouden richten op migranten van de eerste en de tweede generatie. Dat betekent niet dat er geen problemen kunnen zijn met volgende generaties, maar die worden niet bedoeld door de decreetgever als vallend onder het integratiebeleid. Mochten daarmee nog problemen rijzen, dan moeten die worden aangepakt op een brede, inclusieve manier, via tewerkstelling, wonen, opleiding enzovoort. Het decreet gaat er eigenlijk van uit dat de volgende generaties geen doelgroep meer zijn, dat die hun weg hebben gevonden, wat normaliter ook zo zou moeten zijn. Zoals vorige keer ook al is gezegd, zijn er voorbeelden van mensen uit de eerste of de tweede generatie die het perfecte bewijs zijn van een geslaagde integratie. Sommigen van die mensen zetelen in dit parlement. Ik sluit niet uit dat mensen van de derde, vierde of een volgende generatie wél in een achterstandspositie zitten. Dat kun je natuurlijk net zo goed hebben met mensen van autochtone afkomst.

Om uitvoering te geven aan dit decreet, aan deze aanpak, is het belangrijk dat we die doelgroepen proberen te monitoren. Daarbij is er ook sprake van een grotere rol voor de lokale besturen. U weet dat dit mijn bedoeling is. Het decreet bepaalt iets. Het heeft een doelgroep voor ogen, met een aantal, met een definitie over welke mensen het gaat. Daarom is er op Vlaams niveau een Vlaamse integratiemonitor ontwikkeld. Ter ondersteuning van het lokale integratiebeleid in de steden en gemeenten heb ik ook de Lokale Inburgerings- en Integratiemonitor (LIIM) ontwikkeld. Ik kom straks tot de vraag van mevrouw Zamouri. Onderzoekers wijzen er inderdaad op dat het hier gaat over een ‘second best monitoring’. Tot slot maak ik ook gebruik van de Kruispuntbank Inburgering. Het onderzoek dat het voorwerp uitmaakt van de vraag van de heer Segers, is gebaseerd op de LIIM, die, zoals u weet, onlangs online is gegaan.

Die monitor bestaat uit een set van indicatoren om steden en gemeenten met betrouwbare cijfergegevens te ondersteunen bij het plannen en ontwikkelen van hun beleid ter zake. Die

cijfers vormen ook een zeer goede ondersteuning voor steden en gemeenten in de overgang naar de beleids- en beheerscyclus. Ik vind het belangrijk dat steden en gemeenten die cijfers hebben. Zij gaan een lokaal inburgerings- en integratiebeleid voeren en moeten dus weten over welke doelgroep het gaat. Ze moeten dus een omgevingsanalyse hebben. Ze moeten mogelijke indicatoren kunnen vooropstellen in hun meerjarenplanning. U weet dat wij overschakelen naar een meerjarenplanning voor zes jaar, met een beleids- en beheerscyclus die vooral gericht is op output, uitgaand van de vraag wat de beleidsdoelstellingen zijn en hoe die te bereiken vallen. Zonder indicatoren, zonder meetbare gegevens is het natuurlijk zeer moeilijk om dat te doen. De heer Van Hauthem zei het al: meten is weten. Dat is de basis om een beleid te kunnen voeren, om te weten op welke groep, op hoeveel mensen men zich richt.

In de praktijk is de decretale doelgroepafbakening op dit moment niet exact opmeetbaar, als ik die term mag gebruiken. We werken met de ‘second best’-operationalisering, die de definitie uit artikel 3 zo dicht mogelijk benadert. Voor de indicator van de operationalisering heeft de Studiedienst van de Vlaamse Regering rekening gehouden met drie criteria: de huidige vreemde nationaliteit, de herkomstnationaliteit, dus de oorspronkelijke nationaliteit, en de oorspronkelijke nationaliteit van de moeder indien de kinderen nog inwonen of van de vader bij gezinnen zonder moeder van die kinderen die sinds 2004 uit huis zijn. Dat zijn de indicatoren die nu zijn gebruikt om de doelgroep in kaart te brengen.

Ik investeer zwaar in de Kruispuntbank, die heel fragiel was geworden en geen lange levensduur meer had. Ik heb ter gelegenheid van de begrotingsbesprekingen en de beleidsbrieven meegedeeld dat er zwaar moest worden geïnvesteerd in de Kruispuntbank. Bovendien moeten we de koppeling kunnen maken met de federale kruispuntbanken. Als we de gegevensuitwisseling zullen hebben tussen het rijksregister, de Kruispuntbank Sociale Zekerheid en de nieuwe Kruispuntbank Inburgering, kunnen we de doelgroep zoals gevisieerd in het decreet, integraal in kaart brengen. Dit loopt op schema en ik verwacht – als er niets fout loopt – dat we dat in het voorjaar van 2013 zullen kunnen hebben. Dat is de koppeling van de kruispuntbanken die de exacte informatie kunnen brengen.

Mevrouw Zamouri, op uw vraag of dat ook in Wallonië en Brussel gebeurt, moet ik het antwoord schuldig blijven. Dat zou vergen dat ze daar ook een Kruispuntbank Inburgering ontwikkelen, maar bij mijn weten voeren die gewesten geen inburgeringsbeleid. Wij hebben de Kruispuntbank en met die koppeling kun je die gegevens monitoren. Ik zal contact nemen met de VGC om uit te zoeken of er op de een of andere manier een koppeling kan gebeuren, of we daar bepaalde informatie kunnen laten genereren die bruikbaar is voor de VGC en voor het beleid dat ze daar moet voeren.

Belangrijk is dat de lokale integratiemonitor de resultaten geeft voor elke Vlaamse gemeente afzonderlijk. Elke gemeente in Vlaanderen beschikt over die cijfers. Het is ‘second best’, maar het is wel aan de hand van exacte gegevens die toelaten een zicht te krijgen op de omvang. Ik weet niet of het veel verschil zal uitmaken zodra de Kruispuntbank is gekoppeld, weze het dat dit nog niet de volledige weergave is van de personen van vreemde herkomst in Vlaanderen.

De totale monitor is de optelsom van alle gegevens uit de Vlaamse gemeenten. De Studiedienst heeft zich daarop gebaseerd. De mensen van vreemde herkomst zoals die in het webartikel worden geoperationaliseerd door de onderzoekers, zijn inderdaad de doelgroep van het Vlaamse inburgerings- en integratiebeleid. Ook al is het ‘second best’, ik wens te benadrukken dat we nog nooit zo ver zijn kunnen gaan in het in kaart brengen van die doelgroep. Dat is een heel belangrijke stap, ook al is hij niet volledig. We hebben belangrijk werk geleverd. Ik ga ervan uit dat dat voor alle lokale bestuurders een monitor is die van heel groot belang is. Dat gaat ook in de richting van de ideeën die we hebben om ons Agentschap Binnenlands Bestuur en de Vlaamse overheid tot een partner maken, om een kenniscentrum te maken voor de lokale besturen en hen allerlei indicatoren te verstrekken. Het is dus essentieel om die doelgroep goed in kaart te brengen. Vandaar de factoren en cijfers die verschenen zijn.

Indien uitsluitend gebruik wordt gemaakt van het criterium vreemde nationaliteit leidt dat tot een groot verschil met de doelgroep van het decreet, precies omdat het mensen zijn met onze nationaliteit die eerst een andere nationaliteit hadden, of die tweede generatie zijn en nog altijd onder de doelgroep vallen. Met de verwerving van de Belgische nationaliteit in de bestaande wetgeving, is niet voldaan aan het integratie- en inburgeringstraject zoals wij voor ogen hebben.

Ik geef een aantal cijfers mee om dit te duiden. Er zijn op basis hiervan bijna 924.000 personen van vreemde herkomst in Vlaanderen. Dat is 15 procent van de totale bevolking, of meer dan dubbel zo veel als het aandeel personen met een vreemde nationaliteit, dat 7 procent bedraagt. Ten opzichte van de totale bevolking van 0 tot 5 jaar is 25 procent van vreemde herkomst, met grote uitschieters in de grote steden: Antwerpen 59,7 procent, Machelen 57,4 procent, Genk 56,1 procent, Mechelen 44,1 procent, Asse 42 procent en Gent 40,2 procent.

Het federale beleid, het migratiebeleid, instroom, doorstroom en uitstroom was in het verleden onvoldoende doordacht. Mijnheer Vanden Bussche, u haalde een punt aan dat federaal moet worden opgelost. Dat kunt u misschien doorgeven aan uw partijgenoten in de Federale Regering. De regering van lopende zaken heeft een aantal maatregelen genomen tot aanscherping, onder meer inzake de gezinshereniging. Ik ken de cijfers niet uit het hoofd, maar het zijn cijfers die ertoe hebben geleid dat er op een bepaald moment een daling was van de instroom omdat er beperkingen ingevoerd zijn, net zoals er andere maatregelen genomen zijn. De cijfers kunnen we niet naast ons neerleggen, ze tonen aan dat het hier gaat over 15 procent van de totale bevolking. Met de koppeling van de banken zullen we misschien nog een ander cijfer krijgen.

Mijns inziens moeten er twee zaken gebeuren. Ten eerste is er inderdaad de federale overheid, mijnheer Van Hauthem. Ik heb een brief gestuurd naar staatssecretaris De Block om daarover een overleg te krijgen. Ik zal zien wat het oplevert. Het is een federaal regeerakkoord, het werd uitgediscussieerd tussen partijen. In de periode van de lopende zaken werden een aantal maatregelen genomen. Het is belangrijk dat ik ook de federale overheid kan confronteren met die cijfers. Ik zal er ook op wijzen dat we twee dingen moeten doen. We kunnen werken op instroom, doorstroom en uitstroom en dat is federale bevoegdheid. Wij proberen werk te maken van inburgering en integratie.

Wat doen we daarmee? Wat zijn de conclusies? Ik zei al dat het een hefboom is voor het lokale beleid. Voor ons is het een basis voor de verdere uitwerking van ons integratiebeleid.

Guy Tegenbos gaf hierop een eerste commentaar in De Standaard. Hij heeft gezegd dat het erop wijst dat we meer moeten inzetten op inburgering. Ik denk niet dat dit de conclusie is die we hieruit moeten trekken.

Ik heb vroeger al de studie van het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (HIVA) uit 2010 bekendgemaakt, waaruit blijkt dat inburgering, zoals geconcipieerd op Vlaams vlak, werkt als een opstap naar integratie, als een basispakket voor zelfredzaamheid, als eerste kennismaking met de taal, de waarden en normen van onze gemeenschap en ook in functie van doorstroom naar opleiding, vorming en werk.

We bereiken jaarlijks meer mensen met inburgering. Er zijn jaarlijks ook meer mensen die een attest behalen. We werken ook meer met inburgering op maat, ook dat is heel belangrijk. Mevrouw Zamouri vroeg wie het zijn en merkte op dat er ook Nederlanders bij kunnen zijn. Dat kunnen Nederlanders zijn die op hun beurt van vreemde herkomst zijn. We moeten proberen op maat te werken om zo veel mogelijk resultaat te bereiken en de mensen een zo groot mogelijke hefboom te geven.

Inburgering alleen is niet voldoende, vandaar het Integratiedecreet en mijn beleidslijn. Ik benadruk dat na inburgering het integratieproces pas start. Inburgering is een verplichting die we opleggen, die de cursisten een aantal verplichtingen oplegt en basishefbomen aanreikt om kansen te hebben in de samenleving. Op zich zijn ze absoluut onvoldoende om volledig te integreren.

Zo komen we bij het inclusieve beleid en bij de lokale actoren die hun job moeten doen. Ik refereer aan de discussie die we hebben gehad met mevrouw Claes over OCMW's die leefloners moeten begeleiden en activeren. Onlangs hadden we een discussie over de vraag of alle OCMW's in Vlaanderen mensen op een gelijke manier activeren en begeleiden. Zo komen we ook bij het onderwijs, bij de VDAB, bij de beroepsopleidingen en bij de scholen zelf, want die kunnen ook ten opzichte van de ouders taken en verantwoordelijkheden opnemen. Zo komen we ook bij de bedrijven, bij de verenigingen, de organisaties en dergelijke meer. Dit hebben we voor ogen met ons integratiebeleid, dat een inclusief beleid moet zijn.

Ik blijf herhalen dat er daarbij twee grote sleutels zijn, namelijk onderwijs en werk. Wie werkt heeft, de taal spreekt, een diploma verwerft, krijgt kansen om volwaardig deel uit te maken van de samenleving.

Wij ondersteunen het lokale bestuur. We stimuleren het lokale beleid. Sinds 2009 zijn er dertien nieuwe integratiediensten bij gekomen. U weet dat we met de hervorming van het Planlastendecreet de regierol bij de lokale besturen leggen. Volgens mij zijn zij zeer goed geschikt om werk te maken van de integratie. Wij zijn de ondersteunende facilitator.

Er komt een horizontaal Vlaams integratiebeleidsplan. Ik ben daar volop mee bezig. Er is al een interkabinettenwerkgroep (IKW) geweest. Er zijn bilaterale contacten. Het is de bedoeling om vorm te geven aan het Vlaamse integratiebeleid.

De integratiesector ondersteunt reguliere actoren in hun omgang met de gevolgen van de migratie. Participatie stimuleren blijft het hoofddoel van het beleid: nieuwkomers moeten kunnen deelnemen aan de samenleving. De projectoproep 'managers van diversiteit' is een stimulans om iedereen hierbij te betrekken. We hebben momenteel veel inburgeringscoaches. Ik krijg daar heel veel positieve commentaar op. De coaches begeleiden nieuwkomers in het dagelijks leven gedurende een bepaalde periode: bij het winkelen, bij contacten met de administratie of de post, bij het volgen van een sportwedstrijd, bij het verenigingsleven enzovoort. Dat model komt uit het buitenland. Het is een duomethodiek.

Het project 'Oefenkansen Nederlands' werd gelanceerd. Daarmee krijgen mensen bredere kansen naast het reguliere taalpakket om hun Nederlands te oefenen. Veel mensen bieden zich vrijwillig aan. Er is ook een starterspakket familiemigranten voor mensen die toestemming hebben om naar Vlaanderen te komen. We willen zo snel mogelijk met de inburgering starten door hun een pakket aan te reiken om zich daarop voor te bereiden.

Collega's, ik vat samen. Inburgering is een eerste stap om mensen richting te geven in onze samenleving, maar de integratiesector kan aan de hand van de monitoring, die we hopelijk in 2013 sterk zullen kunnen verfijnen en verbeteren en accurater maken, zijn beleid voeren op het lokale vlak en ook op het brede, horizontale, Vlaamse niveau.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Minister, dank u voor uw toelichting. U biedt een zicht op de lopende plannen en op de toekomst. U zegt wat er op het lokale niveau loopt, zeker in het licht van de nakende verkiezingen en de beleidsperiode erna. Er zijn heel wat instrumenten aangereikt. En er gaat heel wat bevoegdheid naar het lokale niveau om er iets mee te doen. In die zin zullen deze studie en het cijfermateriaal dat we eruit betrekken, meer inzichten geven aan het lokale niveau.

Anderzijds kom ik even terug op de opmerking over de persoon uit Verviers. Dit is een pijnpunt dat aansluit bij het aspect van de nationaliteitsverwerving. Daarvoor zijn wij niet bevoegd, maar dit is toch een schizofrene situatie. Een stuk van de federatie dat wel een inburgeringsbeleid voert, wordt geconfronteerd met dergelijke facetten. Ik heb ook al dergelijke verhalen gehoord. Dat is toch schrijnend. Minister, in die context ben ik verheugd dat u zegt het initiatief te zullen nemen om daarover te spreken met de federale minister. Dit

kan op termijn niet anders. Als u resultaten van het Vlaamse beleid kunt voorleggen, zal men hopelijk ook in de andere landsdelen inzien dat dit maar best wordt toegepast en dat er een eenvormigheid in moet zitten. Hoe dat zal gebeuren, is een vraag voor de toekomst.

Ik onthoud ook dat u het contact met Vlaams Brussel, zoals ik het noem – want het gaat over de VGC –, niet voorbij laat schieten. Ook dat is natuurlijk een belangrijk element. Het best zou zijn dat in deze kwestie op termijn de totale Brusselse context kan meedoen.

De voorzitter: Mevrouw Zamouri heeft het woord.

Mevrouw Khadija Zamouri: Minister, u zei iets over starterspakketten?

Minister Geert Bourgeois: Het gaat om de pakketten voor diegenen die in het buitenland verblijven en van wie we met zekerheid weten dat ze naar Vlaanderen, naar die of die stad komen. Wij geven hun informatiepakketten en de mogelijkheid om Nederlands te leren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■